

ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΑΠΟΝΟΜΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση εδράζεται στον σεβασμό των θεμελιωδών αξιών, του κράτους δικαίου και της δημοκρατίας. Αυτές οι αξίες πρέπει να προστατεύονται. Για να λειτουργεί εύρυθμα η ΕΕ, όλα τα κράτη μέλη πρέπει να διαθέτουν αποτελεσματικά συστήματα απονομής δικαιοσύνης.

Η ποιότητα, η ανεξαρτησία και η αποτελεσματικότητα είναι τα κύρια συστατικά στοιχεία ενός «αποτελεσματικού συστήματος απονομής δικαιοσύνης». Τα αποτελεσματικά συστήματα απονομής δικαιοσύνης αποτελούν προϋπόθεση για τη δημιουργία ενός περιβάλλοντος φιλικού προς τις επενδύσεις και τις επιχειρήσεις, καθώς εμπνέουν εμπιστοσύνη σε όλα τα στάδια του κύκλου οικονομικής δραστηριότητας. Επίσης, είναι απαραίτητα για την προστασία των ατομικών δικαιωμάτων, ιδίως δε των κοινωνικών δικαιωμάτων. Τα εν λόγω συστήματα είναι ζωτικής σημασίας για την εφαρμογή του συνόλου του δικαίου της ΕΕ, και ιδίως της οικονομικής νομοθεσίας, καθώς και για την ενίσχυση της αμοιβαίας εμπιστοσύνης και της προσπάθειας καταπολέμησης της διαφθοράς. Το τελευταίο έχει άμεσο αντίκτυπο στους δημόσιους προϋπολογισμούς και το επιχειρηματικό περιβάλλον.

Ανεξάρτητα από το πρότυπο του εθνικού συστήματος απονομής δικαιοσύνης ή τη νομική παράδοση στην οποία θεμελιώνεται, η αποτελεσματικότητα, η ποιότητα και η ανεξαρτησία αποτελούν κεντρικές έννοιες ενός «αποτελεσματικού συστήματος απονομής δικαιοσύνης».

Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο, ο ετήσιος κύκλος συντονισμού των οικονομικών πολιτικών σε επίπεδο ΕΕ¹, προσδιόρισε τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των συστημάτων απονομής δικαιοσύνης των κρατών μελών ως βασική συνιστώσα των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων. Για τον ίδιο λόγο, οι εθνικές δικαστικές μεταρρυθμίσεις έχουν γίνει επίσης αναπόσπαστο μέρος των διαρθρωτικών συνιστωσών των κρατών μελών στα οποία εφαρμόζονται προγράμματα οικονομικής προσαρμογής². Κάθε μεταρρύθμιση στον τομέα της δικαιοσύνης θα πρέπει να προασπίζει το κράτος δικαίου και να είναι σύμφωνη προς το δίκαιο της ΕΕ και τα ευρωπαϊκά πρότυπα περί ανεξαρτησίας του συστήματος απονομής δικαιοσύνης.

---

¹ Στην Ετήσια Επισκόπηση της Ανάπτυξης 2017 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής υπογραμμίστηκε ότι «τα αποτελεσματικά δικαστικά συστήματα είναι απαραίτητα για τη στήριξη της οικονομικής ανάπτυξης και την παροχή υπηρεσιών υψηλής ποιότητας σε επιχειρήσεις και πολίτες» [COM(2016) 725 final, σ. 8].

Στην Ετήσια Επισκόπηση της Ανάπτυξης για το 2016 προβλεπόταν ήδη ότι «Είναι αναγκαίο να εξασφαλιστούν ταχείες διαδικασίες, να αντιμετωπιστούν οι εκκρεμείς δικαστικές υποθέσεις, να αυξηθούν οι εγγυήσεις ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης και να βελτιωθεί η ποιότητα του συστήματος απονομής δικαιοσύνης, μεταξύ άλλων με την καλύτερη χρήση των ΤΠΕ και τη χρήση των προτύπων ποιότητας» [COM(2015) 690 final, σ. 13].

² Τα προγράμματα οικονομικής προσαρμογής που εφαρμόζονταν στην Ελλάδα, την Πορτογαλία (έληξε τον Ιούνιο 2014) και την Κύπρο (έληξε τον Απρίλιο 2016) περιελάμβαναν προϋποθέσεις σχετικά με μεταρρυθμίσεις στον τομέα της δικαιοσύνης.

Η διάρθρωση του παρόντος εγγράφου είναι η ακόλουθη. Στην ενότητα 2 παρουσιάζονται οι εξελίξεις όσον αφορά την αποτελεσματικότητα, την ανεξαρτησία και την ποιότητα των συστημάτων απονομής δικαιοσύνης. Στην ενότητα 3 παρέχονται παραδείγματα μέτρων που μπορούν να βελτιώσουν την απόδοση των συστημάτων απονομής δικαιοσύνης. Στην ενότητα 4 παρουσιάζεται η πρόοδος όσον αφορά τις πολιτικές.

Στα λοιπά θεματικά ενημερωτικά δελτία Ευρωπαϊκού Εξαμήνου που παρουσιάζουν συνάφεια με το θέμα εν προκειμένω συγκαταλέγονται τα ενημερωτικά δελτία για την ποιότητα της δημόσιας διοίκησης και για τη ρύθμιση των επαγγελματικών υπηρεσιών.

2. ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΠΡΟΚΛΗΣΕΩΝ

Ο πίνακας αποτελεσμάτων της ΕΕ στον τομέα της δικαιοσύνης³ συμβάλλει στο Ευρωπαϊκό Εξάμηνο με την παροχή αντικειμενικών, αξιόπιστων και συγκρίσιμων δεδομένων σχετικά με την ποιότητα, την ανεξαρτησία και την αποτελεσματικότητα των συστημάτων απονομής δικαιοσύνης σε όλα τα κράτη μέλη.

Ο εν λόγω πίνακας αποτελεσμάτων είναι ένα εξελισσόμενο μέσο πληροφόρησης που βοηθά την ΕΕ και τα κράτη μέλη στον προσδιορισμό ενδεχόμενων αδυναμιών, βελτιώσεων, ορθών πρακτικών και τάσεων σε βάθος χρόνου.

Η εν λόγω επισκόπηση του βαθμού ορθής λειτουργίας των εθνικών συστημάτων απονομής δικαιοσύνης συμπληρώνεται από ειδική αξιολόγηση ανά χώρα στην οποία λαμβάνονται υπόψη το πλαίσιο και οι ιδιαιτερότητες κάθε κράτους μέλους και του νομικού συστήματός του. Η αξιολόγηση παρουσιάζεται στις εκθέσεις ανά χώρα του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.

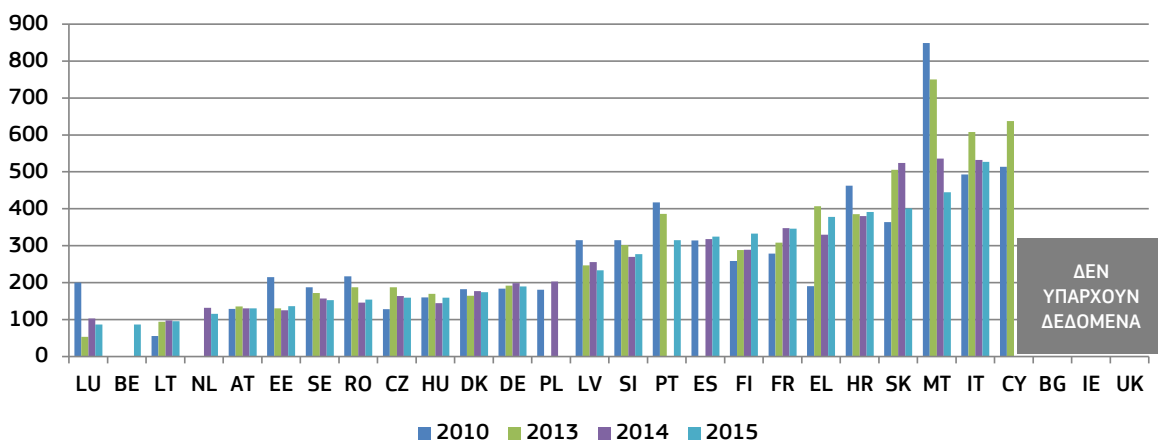
2.1. Βελτίωση της αποτελεσματικότητας των συστημάτων απονομής δικαιοσύνης

Οι έγκαιρες αποφάσεις είναι ουσιώδεις για τις επιχειρήσεις, τους επενδυτές και τους καταναλωτές. Όταν λαμβάνουν τις επενδυτικές αποφάσεις τους, οι επιχειρήσεις λαμβάνουν υπόψη τον κίνδυνο να εμπλακούν σε εμπορικές διαφορές, εργατικές ή φορολογικές διαφορές ή υποθέσεις αφερεγγυότητας. Η αποτελεσματικότητα με την οποία το σύστημα απονομής δικαιοσύνης χειρίζεται τις ένδικες διαφορές αποτελεί, ως εκ τούτου, σημαντικό παράγοντα.

Στον πίνακα αποτελεσμάτων της ΕΕ στον τομέα της δικαιοσύνης 2017 καταδεικνύεται ότι η κατάσταση διαφοροποιείται σημαντικά ανάλογα με το κράτος μέλος και τον σχετικό δείκτη⁴.

Ορισμένα κράτη μέλη εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν ιδιαίτερες προκλήσεις όσον αφορά την αποτελεσματικότητα των συστημάτων τους απονομής δικαιοσύνης. Αυτά τα προβλήματα αφορούν μακροχρόνιες διαδικασίες σε πρώτο βαθμό μαζί με χαμηλά ποσοστά διεκπεραίωσης ή μεγάλο αριθμό εκκρεμών υποθέσεων.

Σχήμα 1 – Αναγκαίος χρόνος για την εκδίκαση αστικών και εμπορικών διαφορών αμφισβητούμενης δικαιοδοσίας (σε πρώτο βαθμό/σε ημέρες)

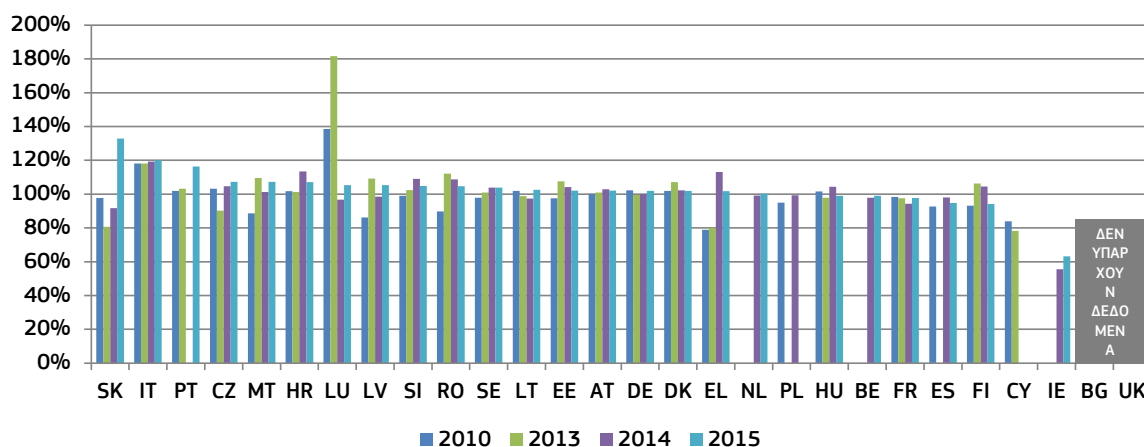
³ Πίνακας αποτελεσμάτων της ΕΕ στον τομέα της δικαιοσύνης 2017, COM(2017)167 final – http://ec.europa.eu/justice/effective-justice/scoreboard/index_en.htm.

⁴ Η διάρκεια των διαδικασιών, το ποσοστό διεκπεραίωσης και ο αριθμός των εκκρεμών υποθέσεων αποτελούν βασικούς δείκτες που καθορίζονται από την ευρωπαϊκή επιτροπή αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας της δικαιοσύνης (CEPEJ) του Συμβουλίου της Ευρώπης: http://www.coe.int/t/dghl/cooperation/cepej/evaluation/default_en.asp.

Πηγή: Πίνακας αποτελεσμάτων της ΕΕ στον τομέα της δικαιοσύνης 2017⁵

Σημείωση: Οι αστικές και εμπορικές υποθέσεις αμφισβητούμενης δικαιοδοσίας αφορούν διαφορές μεταξύ μερών, για παράδειγμα διαφορές οι οποίες προκύπτουν από συμβάσεις.

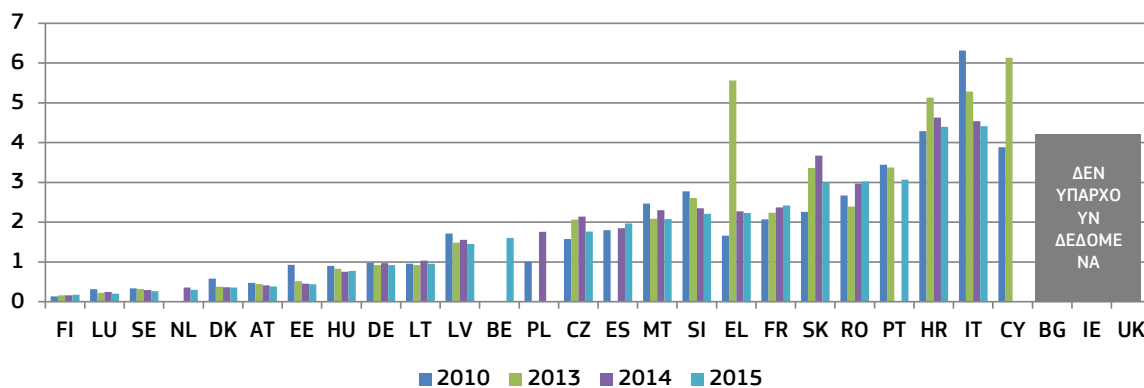
Σχήμα 2 – Ποσοστό εκδίκασης αστικών και εμπορικών υποθέσεων αμφισβητούμενης δικαιοδοσίας (σε πρώτο βαθμό/σε %)

Πηγή: Πίνακας αποτελεσμάτων της ΕΕ στον τομέα της δικαιοσύνης 2017⁶

Σημείωση: Ποσοστό διεκπεραίωσης περίπου 100 % ή υψηλότερο σημαίνει ότι το σύστημα απονομής δικαιοσύνης είναι σε θέση να επιλύει τόσες υποθέσεις όσες εισάγονται σε αυτό. Ποσοστό διεκπεραίωσης κατώτερο του 100 % σημαίνει ότι τα δικαστήρια επιλύουν λιγότερες υποθέσεις από όσες εισάγονται στο σύστημα. Το αρχικό σχήμα στον πίνακα αποτελεσμάτων για τη δικαιοσύνη στην ΕΕ 2017 περιλαμβάνει πρόσθετες ειδικές και ενταγμένες στο οικείο πλαίσιο πληροφορίες που σχετίζονται με την κατάσταση σε ορισμένα κράτη μέλη.

Σχήμα 3 – Αριθμός αστικών και εμπορικών εκκρεμών υποθέσεων αμφισβητούμενης δικαιοδοσίας (σε πρώτο βαθμό/ανά 100 κατοίκους)

Πηγή: Πίνακας αποτελεσμάτων της ΕΕ στον τομέα της δικαιοσύνης 2017⁷

⁵ Με βάση δεδομένα που παρέχει η CEPEJ. Η διάρκεια των διαδικασιών εκφράζει τον χρόνο (σε ημέρες) που απαιτείται για την εκδίκαση μιας υπόθεσης, δηλαδή τον χρόνο που χρειάζεται το δικαστήριο για να εκδώσει απόφαση σε πρώτο βαθμό. Ο δείκτης του «χρόνου εκδίκασης» προκύπτει από τη διαίρεση του αριθμού των μη εκδικασθεισών υποθέσεων διά του αριθμού των εκδικασθεισών υποθέσεων στη λήξη ενός έτους και τον πολλαπλασιασμό του ημερήσιου επί 365 ημέρες. Το αρχικό σχήμα στον πίνακα αποτελεσμάτων για τη δικαιοσύνη στην ΕΕ 2017 περιλαμβάνει πρόσθετες ειδικές και ενταγμένες στο οικείο πλαίσιο πληροφορίες που σχετίζονται με την κατάσταση σε ορισμένα κράτη μέλη.

⁶ Με βάση δεδομένα που παρέχει η CEPEJ. Το **ποσοστό διεκπεραίωσης** είναι ο λόγος του αριθμού εκδικασθεισών υποθέσεων προς τον αριθμό εισαχθεισών υποθέσεων. Μετρά κατά πόσον ένα δικαστήριο ανταποκρίνεται στον φόρτο των εισαχθεισών υποθέσεων. Η διάρκεια των διαδικασιών συνδέεται με τον ρυθμό εκδίκασης των υποθέσεων από τα δικαστήρια, ήτοι το «ποσοστό διεκπεραίωσης», και τον αριθμό των υποθέσεων που δεν έχουν ακόμη εκδικαστεί («εκκρεμείς υποθέσεις»).

---

⁷ Με βάση δεδομένα που παρείχε η CEPEJ. Ο αριθμός των **εκκρεμών υποθέσεων** αντιστοιχεί στον αριθμό των υποθέσεων οι οποίες δεν έχουν ακόμη εξεταστεί στο τέλος μιας περιόδου. Ο αριθμός των εκκρεμών υποθέσεων επηρεάζει τον χρόνο εκδίκασης. Το αρχικό σχήμα στον πίνακα αποτελεσμάτων για τη δικαιοσύνη στην ΕΕ 2017 περιλαμβάνει πρόσθετες ειδικές και ενταγμένες στο οικείο πλαίσιο πληροφορίες που σχετίζονται με την κατάσταση σε ορισμένα κράτη μέλη.

Διαχρονικά τα δεδομένα δείχνουν ότι παρατηρείται κάποιος βαθμός μεταβλητότητας στα αποτελέσματα, με βελτίωση ή επιδείνωση από το ένα έτος στο άλλο. Υπήρξαν βελτιώσεις κυρίως στα κράτη μέλη τα οποία έχουν προσδιοριστεί, στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου ή προγράμματος οικονομικής προσαρμογής, ως χώρες που αντιμετωπίζουν προκλήσεις. Επιπλέον, η διάρκεια των διαδικασιών και τα ποσοστά διεκπεραίωσης των αστικών και εμπορικών υποθέσεων αμφισβητούμενης δικαιοδοσίας βελτιώθηκαν στην πλειονότητα των κρατών μελών κατά την τελευταία πενταετία.

Επίσης, παρατηρήθηκαν ορισμένες μειώσεις των εκκρεμών υποθέσεων κατά την τελευταία διετία. Ωστόσο, ο αριθμός των εκκρεμών υποθέσεων παραμένει υψηλός σε αρκετά κράτη μέλη.

2.2. Βελτίωση της ποιότητας των συστημάτων απονομής δικαιοσύνης

Οι θεσμοί υψηλής ποιότητας, συμπεριλαμβανομένων των εθνικών συστημάτων απονομής δικαιοσύνης, αποτελούν καθοριστικό παράγοντα των οικονομικών επιδόσεων. Η αποτελεσματικότητα της δικαιοσύνης απαιτεί την ποιοτική λειτουργία της σε όλα τα στάδια της διαδικασίας απονομής δικαιοσύνης. Ορισμένοι παράγοντες, οι οποίοι είναι γενικά αποδεκτοί ως συναφείς⁸, μπορούν να συμβάλουν στη βελτίωση της ποιότητας των συστημάτων απονομής δικαιοσύνης.

Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται:

- σύγχρονες ΤΠΕ, ιδίως συστήματα διαχείρισης υποθέσεων·
- κατάρτιση των δικαστών και του προσωπικού των δικαστηρίων·
- παρακολούθηση και αξιολόγηση των δραστηριοτήτων των δικαστηρίων·

- χρήση ερευνών ικανοποίησης· και
- παροχή επαρκούς χρηματοδότησης και προσωπικού στα συστήματα απονομής δικαιοσύνης.

Στον πίνακα αποτελεσμάτων για τη δικαιοσύνη στην ΕΕ 2017 επιβεβαιώνεται ότι η κατάσταση ποικίλλει σημαντικά στην ΕΕ, καθώς και ότι πολλά κράτη μέλη πραγματοποιούν

---

⁸ Βλέπε π.χ. CEPEJ «Checklist for promoting the quality of justice and the courts» [Κατάλογος ελέγχου για την προαγωγή της ποιότητας της δικαιοσύνης και των δικαστηρίων] (2008). Γνωμοδότηση αριθ. 6 (2004) του Γνωμοδοτικού Συμβουλίου Ευρωπαίων Δικαστών (CCJE), η οποία διατίθεται στη διεύθυνση: <https://rm.coe.int/168074752d>.

σημαντικές προσπάθειες **να συνεχίσουν και να εντείνουν τις προσπάθειες ενίσχυσης της ποιότητας των συστημάτων απονομής δικαιοσύνης τους.**

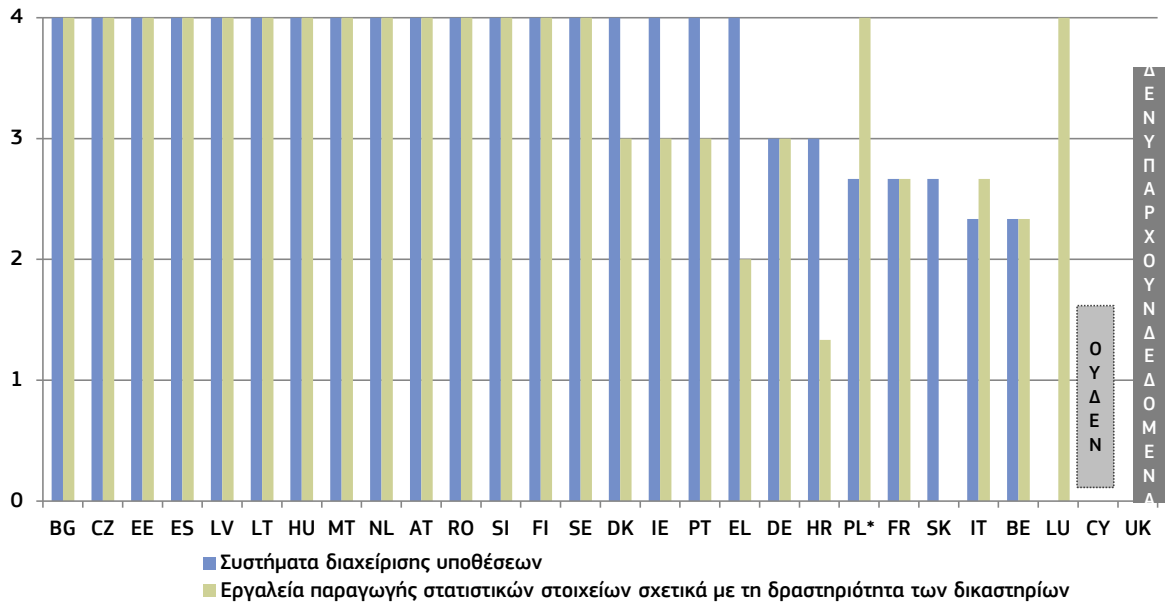
Για παράδειγμα, ενώ οι προσπάθειες βελτίωσης των εργαλείων ΤΠΕ για το σύστημα απονομής δικαιοσύνης συνεχίστηκαν, οι δείκτες καταδεικνύουν κενά σε ορισμένα κράτη μέλη (σχήμα 4). Λίγα κράτη μέλη ακολουθούν ολοκληρωμένη προσέγγιση για την αξιολόγηση των δραστηριοτήτων των δικαστηρίων, μεταξύ άλλων μέσω ερευνών.

Σε πολλά κράτη μέλη δεν έχουν αξιοποιηθεί ακόμη οι πλήρεις δυνατότητες των **συστημάτων ΤΠΕ για τη διαχείριση υποθέσεων.** Αυτό περιλαμβάνει την εξασφάλιση διαχείρισης υποθέσεων σε πραγματικό χρόνο, τυποποιημένων στατιστικών στοιχείων όσον αφορά τα δικαστήρια, διαχείρισης καθυστερημένων υποθέσεων, και αυτοματοποιημένων συστημάτων έγκαιρης προειδοποίησης.

Όσον αφορά τους οικονομικούς πόρους, τα στοιχεία δείχνουν ότι οι δαπάνες για τα συστήματα απονομής δικαιοσύνης παραμένουν μάλλον σταθερές στα κράτη μέλη (σχήμα 5). **Απαιτείται επαρκής χρηματοδότηση για την ορθή λειτουργία του συστήματος απονομής δικαιοσύνης** και για την ύπαρξη κατάλληλων συνθηκών στα δικαστήρια καθώς και καλά καταρτισμένου προσωπικού.

Τα πρότυπα μπορούν να αναβαθμίσουν την ποιότητα των συστημάτων απονομής δικαιοσύνης (σχήμα 6). Τα περισσότερα κράτη μέλη διαθέτουν πρότυπα όσον αφορά τον τρόπο ενημέρωσης των διαδίκων σχετικά με την πρόοδο της υπόθεσής τους, το χρονοδιάγραμμα του δικαστηρίου ή ενδεχόμενες καθυστερήσεις, ωστόσο χρησιμοποιούν διαφορετικές μεθόδους. Η αυτοματοποιημένη παροχή ενημέρωσης από τα δικαστήρια είναι πιο φιλική προς τον χρήστη σε σχέση με ένα σύστημα που απαιτεί από τους διαδίκους να αναλάβουν δράση.

Σχήμα 4 – Χρήση ΤΠΕ για τη διαχείριση υποθέσεων και για στατιστικά στοιχεία σχετικά με τη δραστηριότητα των δικαστηρίων (σταθμισμένος δείκτης – ελάχ.=0, μέγ.=4)

Πηγή: Πίνακας αποτελεσμάτων της ΕΕ στον τομέα της δικαιοσύνης 2017.

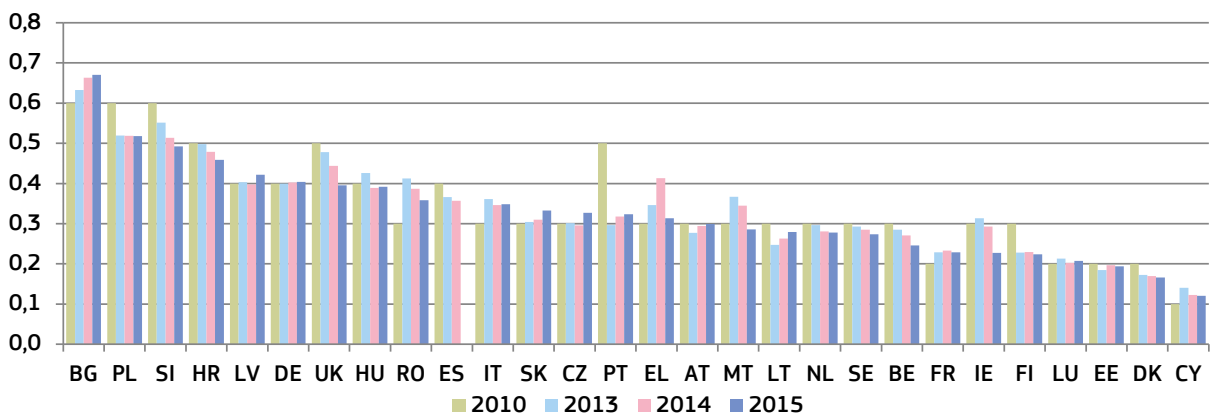
Σημείωση: Τα στοιχεία αφορούν το 2015.

Το ποσοστό εξοπλισμού, το οποίο κυμαίνεται από 100 % (πλήρως ανεπτυγμένο σύστημα) έως 0 % (ανύπαρκτη σύστημα), υποδεικνύει τη λειτουργική παρουσία του συστήματος στο οποίο αναφέρεται το γράφημα στα δικαστήρια, σύμφωνα με την ακόλουθη κλίμακα:

- 100 % = 4 μονάδες, εάν εφαρμόζεται σε όλες τις υποθέσεις / 1,33 μονάδες ανά συγκεκριμένη υπόθεση.
- 50-99 % = 3 μονάδες, εάν εφαρμόζεται σε όλες τις υποθέσεις / 1 μονάδα ανά συγκεκριμένη υπόθεση.
- 10-49 % = 2 μονάδες, εάν εφαρμόζεται σε όλες τις υποθέσεις / 0,66 μονάδα ανά συγκεκριμένη υπόθεση.
- 1-9 % = 1 μονάδα, εάν εφαρμόζεται σε όλες τις υποθέσεις / 0,33 μονάδα ανά συγκεκριμένη υπόθεση.

Η υπόθεση αναφέρεται στο είδος της υπό εξέταση ένδικης διαφοράς (αστική/εμπορική, ποινική, διοικητική ή άλλη).

Σχήμα 5 – Γενικές κρατικές δαπάνες για δικαστήρια ως ποσοστό του ΑΕΠ

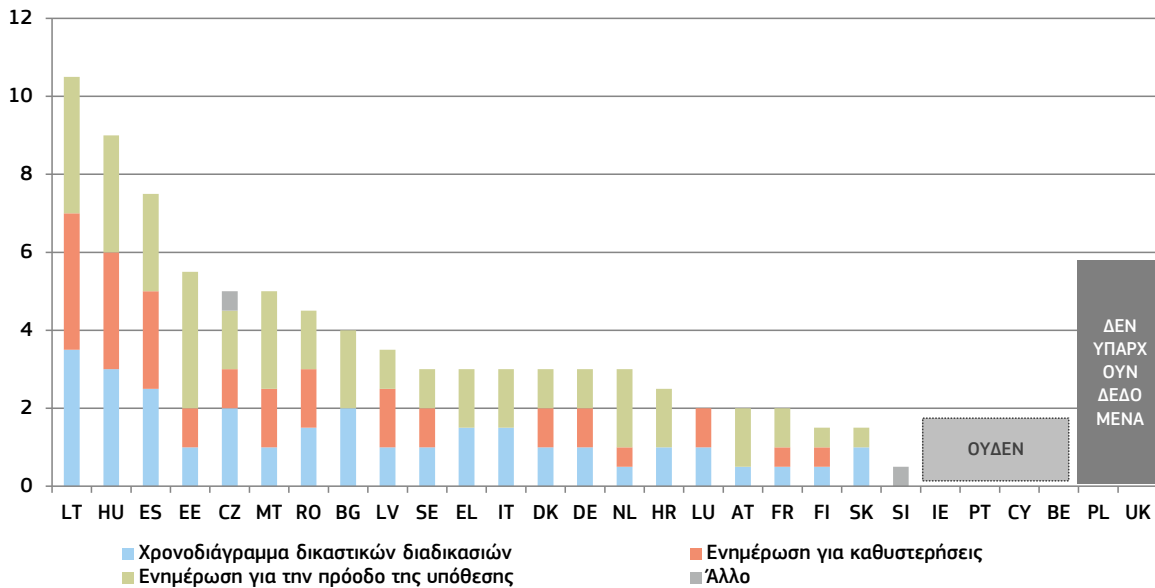

Πηγή: Πίνακας αποτελεσμάτων της ΕΕ στον τομέα της δικαιοσύνης 2017⁹

⁹ Με βάση δεδομένα που παρείχε η Eurostat. Το αρχικό σχήμα στον πίνακα αποτελεσμάτων για τη δικαιοσύνη στην ΕΕ 2017 περιλαμβάνει πρόσθετες ειδικές και ενταγμένες στο οικείο πλαίσιο πληροφορίες που σχετίζονται με την κατάσταση σε ορισμένα κράτη μέλη.

Σχήμα 6 – Πρότυπα σχετικά με την ενημέρωση για την πρόοδο της υπόθεσης

Πηγή: Πίνακας αποτελεσμάτων της ΕΕ στον τομέα της δικαιοσύνης 2017¹⁰

2.3. Ανεξαρτησία των συστημάτων απονομής δικαιοσύνης

Η ανεξαρτησία του συστήματος απονομής δικαιοσύνης είναι απαίτηση η οποία απορρέει από το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής, το οποίο κατοχυρώνεται στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (άρθρο 47). Η ανεξαρτησία αποτελεί θεμελιώδες στοιχείο ενός αποτελεσματικού συστήματος απονομής δικαιοσύνης.

Είναι επίσης σημαντική για να υπάρξει ένα ελκυστικό επενδυτικό και επιχειρηματικό περιβάλλον, καθώς εξασφαλίζει τη δικαιοσύνη, την προβλεψιμότητα και την ασφάλεια δικαίου του νομικού συστήματος στο πλαίσιο του οποίου δραστηριοποιούνται οι επιχειρήσεις. Στον πίνακα αποτελεσμάτων

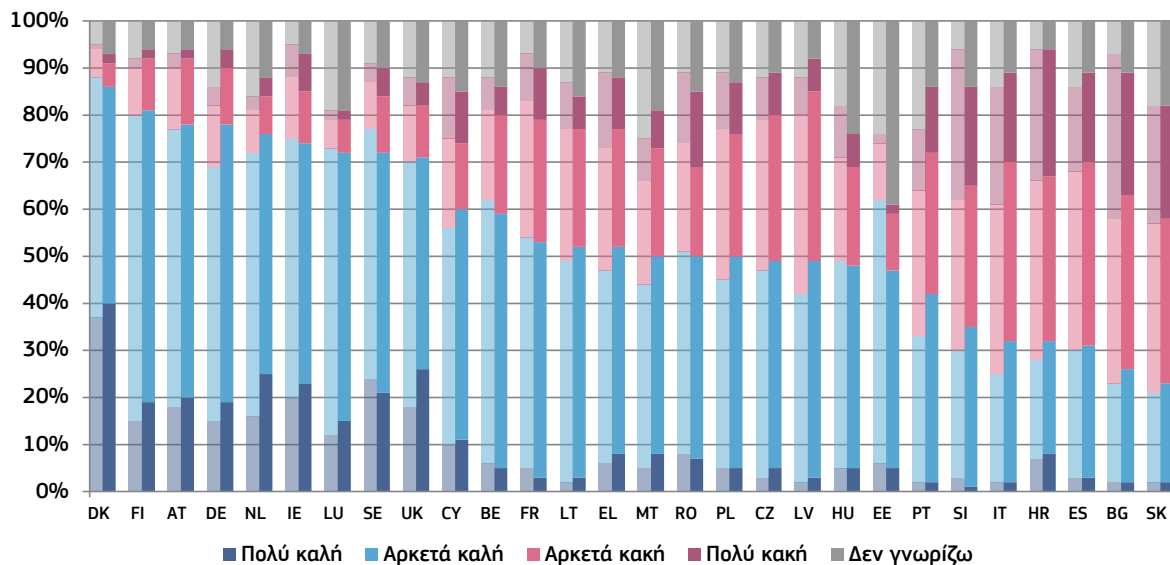
Επιβεβαιώνονται τα αποτελέσματα άλλων ερευνών, κυρίως μεταξύ των κρατών μελών με το χαμηλότερο και το υψηλότερο επίπεδο εκλαμβανόμενης ανεξαρτησίας του συστήματος απονομής δικαιοσύνης.

Ο πίνακας αποτελεσμάτων του 2017 χαρτογραφεί στη συνέχεια τις νομικές εγγυήσεις για την ανεξαρτησία του συστήματος απονομής δικαιοσύνης που υφίστανται σε ορισμένες περιπτώσεις στις οποίες αυτή ενδέχεται να διακυβεύεται. Ένα παράδειγμα είναι η μετάθεση δικαστών χωρίς τη συγκατάθεσή τους.

¹⁰ Δόθηκαν μονάδες στα κράτη μέλη ανάλογα με τη χρησιμοποιούμενη μέθοδο για την παροχή κάθε είδους πληροφορίας. 1,5 μονάδες για αυτόματη κοινοποίηση μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή SMS, 1 μονάδα για πρόσβαση μέσω διαδικτύου καθ' όλη τη διάρκεια της υπόθεσης, 0,5 μονάδα για την ενημέρωση κατόπιν αιτήματος των διαδίκων, την ενημέρωση βάσει διακριτικής ευχέρειας του δικαστηρίου ή οποιαδήποτε άλλη χρησιμοποιούμενη μέθοδο.

της ΕΕ στον τομέα της δικαιοσύνης 2017 παρουσιάζονται οι μεταβολές της εκλαμβανόμενης ανεξαρτησίας βάσει ερευνών σε πολίτες και εταιρείες.

Σχήμα 7 – Αντίληψη του κοινού περι της ανεξαρτησίας των δικαστηρίων και των δικαστών¹¹

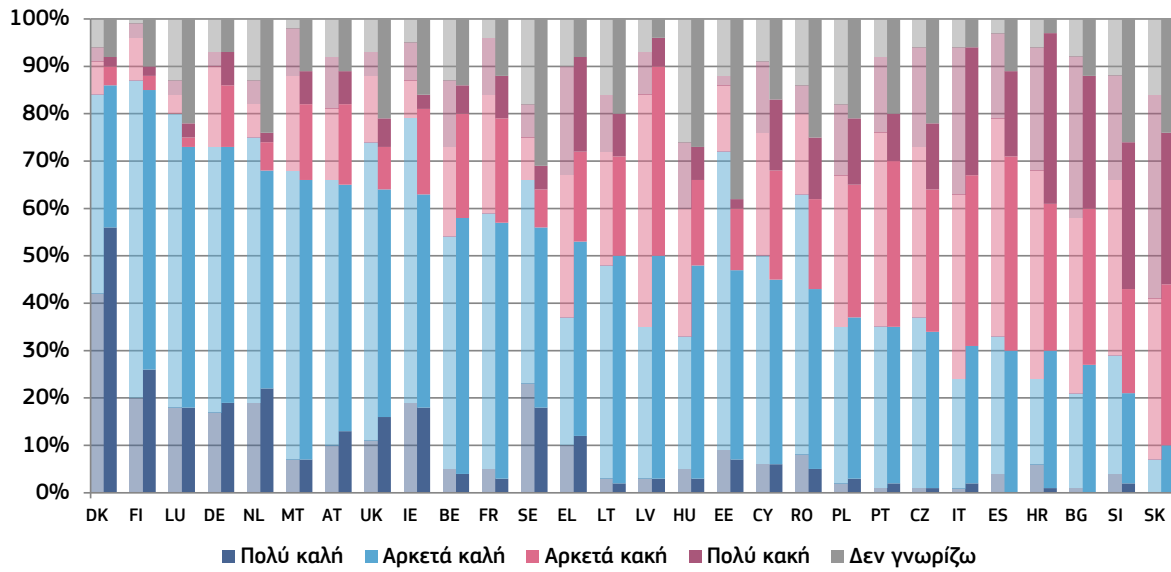

Πηγή: Έρευνα Ευρωβαρόμετρου FL447¹²

¹¹ Τα ανοιχτά χρώματα (αριστερή στήλη για κάθε χώρα) αφορούν το 2016. Τα σκούρα χρώματα (δεξιά στήλη για κάθε χώρα) αφορούν το 2017.

¹² Έρευνα Ευρωβαρόμετρου FL447, η οποία διενεργήθηκε μεταξύ 25 και 26 Ιανουαρίου 2017. Το ερώτημα που τέθηκε ήταν το εξής: «Εξ όσων γνωρίζετε, πώς θα βαθμολογούσατε το σύστημα απονομής δικαιοσύνης στη (χώρα μας) όσον αφορά την ανεξαρτησία των δικαστηρίων και των δικαστών; Θα λέγατε ότι η ανεξαρτησία του είναι πολύ καλή, αρκετά καλή, αρκετά κακή ή πολύ κακή;».

Σχήμα 8 – Αντίληψη των εταιρειών περί της ανεξαρτησίας των δικαστηρίων και των δικαστών¹³

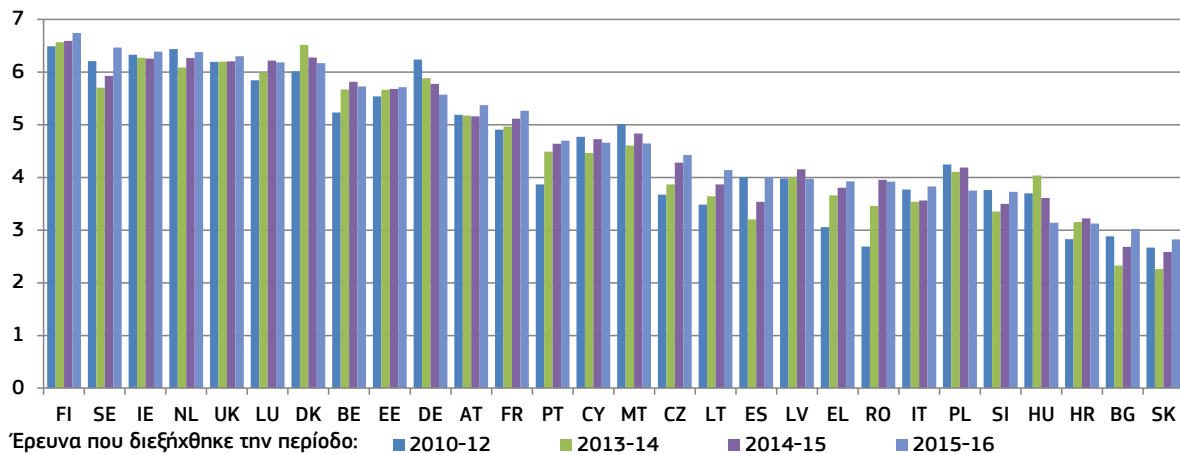

Πηγή: Έρευνα Ευρωβαρόμετρου FL448¹⁴

¹³ Τα ανοιχτά χρώματα (αριστερή στήλη για κάθε χώρα) αφορούν το 2016. Τα σκούρα χρώματα (δεξιά στήλη για κάθε χώρα) αφορούν το 2017.

¹⁴ Έρευνα Ευρωβαρόμετρου FL448, η οποία διενεργήθηκε στο διάστημα από τις 25 Ιανουαρίου έως τις 3 Φεβρουαρίου 2017. Το ερώτημα που τέθηκε ήταν το εξής: «Εξ όσων γνωρίζετε, πώς θα βαθμολογούσατε το σύστημα απονομής δικαιοσύνης στη (χώρα μας) όσον αφορά την ανεξαρτησία των δικαστηρίων και των δικαστών; Θα λέγατε ότι η ανεξαρτησία του είναι πολύ καλή, αρκετά καλή, αρκετά κακή ή πολύ κακή;».

Σχήμα 9 – Αντίληψη περί της ανεξαρτησίας του συστήματος απονομής δικαιοσύνης

Πηγή: Δεδομένα του Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ¹⁵ που δημοσιεύτηκαν στον πίνακα αποτελεσμάτων για τη δικαιοσύνη στην ΕΕ 2017. Υψηλότερη τιμή σημαίνει καλύτερη αντίληψη.

Σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά πρότυπα¹⁶, η ανεξαρτησία του συστήματος απονομής δικαιοσύνης πρέπει να προστατεύεται αποτελεσματικά μέσω νομικών εγγυήσεων (διαρθρωτική ανεξαρτησία).

Για παράδειγμα, οι δικαστές δεν θα πρέπει να μετατίθενται σε άλλο δικαστικό αξίωμα χωρίς τη συγκατάθεσή τους, εκτός των περιπτώσεων πειθαρχικών κυρώσεων ή της περίπτωσης μεταρρύθμισης της οργάνωσης του συστήματος απονομής δικαιοσύνης.

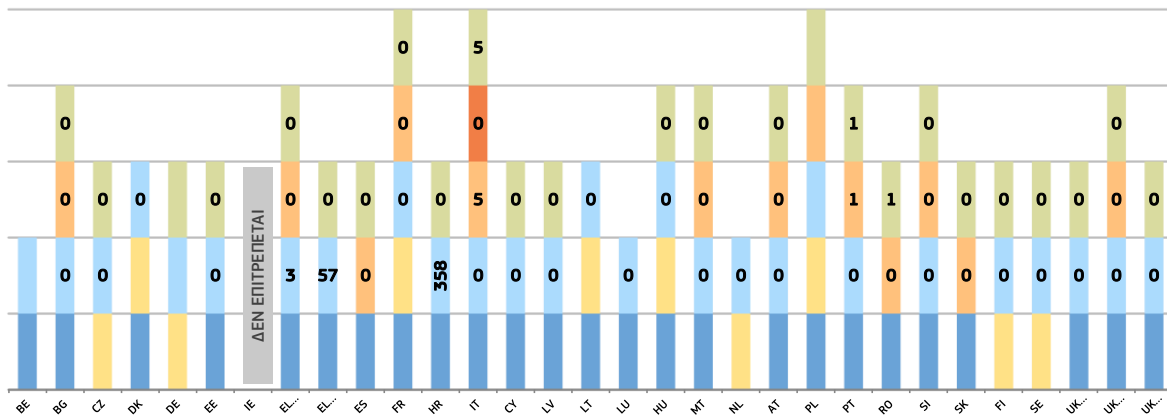
Αυτό είναι απαραίτητο ώστε να αποφεύγεται η άσκηση αδικαιολόγητης πίεσης στους δικαστές. Το σχήμα 10 δείχνει εάν κατ' αρχάς επιτρέπεται τέτοιου είδους μετάθεση και, εάν ναι, ποιες αρχές αποφασίζουν για τις εν λόγω μεταθέσεις, τους λόγους (π.χ. οργανωτικοί, πειθαρχικοί) για τους οποίους επιτρέπεται μια τέτοια μετάθεση και εάν είναι δυνατή η προσφυγή κατά των αποφάσεων μετάθεσης¹⁷.

¹⁵ Ο δείκτης του Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ (WEF) βασίζεται στις απαντήσεις που δόθηκαν στο πλαίσιο έρευνας στην ερώτηση: «Στη χώρα σας, πόσο ανεξάρτητο είναι το σύστημα απονομής δικαιοσύνης από επιρροές της κυβέρνησης, φυσικών προσώπων ή εταιρειών; [1 = καθόλου ανεξάρτητο· 7 = εντελώς ανεξάρτητο]». Οι απαντήσεις στην έρευνα προήλθαν από αντιπροσωπευτικό δείγμα επιχειρήσεων από τους κύριους τομείς της οικονομίας (γεωργία, μεταποιητική βιομηχανία, μη μεταποιητική βιομηχανία και υπηρεσίες) σε όλες τις ενδιαφερόμενες χώρες. Η έρευνα διεξάγεται σε διάφορες μορφές, μεταξύ άλλων με προσωπικές ή τηλεφωνικές συνεντεύξεις με διευθυντικά στελέχη επιχειρήσεων, με αποστολή εντύπων μέσω ταχυδρομείου και με έρευνες μέσω διαδικτύου: <https://www.weforum.org/reports/the-global-competitiveness-report-2016-2017-1>.

¹⁶ Πιο συγκεκριμένα, Σύσταση CM/Rec(2010)12 της Επιτροπής Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης, της 17ης Νοεμβρίου 2010, προς τα κράτη μέλη σχετικά με τους δικαστές: ανεξαρτησία, αποτελεσματικότητα και αρμοδιότητες.

¹⁷ Σύσταση CM/Rec(2010)12, παράγραφος 52.

Σχήμα 10 – Διασφαλίσεις σχετικά με τη μετάθεση δικαστών χωρίς τη συγκατάθεσή τους (μονιμότητα δικαστών)

- Επανεξέταση της μετάθεσης ενώπιον δικαστηρίου / δικαστικού συμβουλίου / άλλου φορέα
- Μετάθεση για άλλους λόγους
- Μετάθεση για πειθαρχικούς λόγους
- Μετάθεση για οργανωτικούς λόγους (π.χ. κλείσιμο δικαστηρίου, αναδιοργάνωση)
- Μετάθεση που αποφασίστηκε από τον υπουργό δικαιοσύνης / την κυβέρνηση / τον αρχηγό του κράτους / το κοινοβούλιο / άλλον φορέα
- Μετάθεση που αποφασίστηκε από το δικαστικό συμβούλιο / το δικαστήριο / τον πρόεδρο του δικαστηρίου

Πηγή: Πίνακας αποτελεσμάτων της ΕΕ στον τομέα της δικαιοσύνης 2017¹⁸. Ο αριθμός πάνω από τη στήλη παρουσιάζει τον αριθμό των δικαστών που μετατέθηκαν χωρίς τη συγκατάθεσή τους το 2014 (η έλλειψη αριθμού υποδηλώνει ότι δεν υπήρχαν διαθέσιμα δεδομένα).

¹⁸ Τα στοιχεία συγκεντρώθηκαν μέσω επικαιροποιημένου ερωτηματολογίου που συνέταξε η Επιτροπή σε στενή συνεργασία με το ευρωπαϊκό δίκτυο δικαστικών συμβουλίων (ENCJ). Οι απαντήσεις από τα κράτη μέλη που δεν διαθέτουν δικαστικά συμβούλια ή δεν είναι μέλη του ENCJ εξασφαλίστηκαν μέσω συνεργασίας με το Δίκτυο των Προέδρων των Ανωτάτων Δικαστηρίων της ΕΕ. Τα κράτη μέλη αναφέρονται με αλφαβητική σειρά βάσει της γεωγραφικής ονομασίας τους στην πρωτότυπη γλώσσα. Το ύψος των στηλών δεν αποδίδει αναγκαστικά την αποτελεσματικότητα των εγγυήσεων. Το αρχικό σχήμα στον πίνακα αποτελεσμάτων για τη δικαιοσύνη στην ΕΕ 2017 περιλαμβάνει πρόσθετες ειδικές και ενταγμένες στο οικείο πλαίσιο πληροφορίες που σχετίζονται με την κατάσταση σε ορισμένα κράτη μέλη.

3. ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΜΟΧΛΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΚΛΗΣΕΩΝ

Οι τύποι διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων που μπορούν να αντιμετωπίσουν τις ως άνω προσδιορισθείσες προκλήσεις ποικίλλουν, από διαρθρωτικά μέτρα έως περισσότερο λειτουργικά μέτρα.

Περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων:

- αναδιάρθρωση της οργάνωσης των δικαστηρίων·
- αναθεώρηση του δικαστικού χάρτη·

Οι εν λόγω διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις αποτελούν **βασικούς μοχλούς πολιτικής ώστε να διασφαλίζεται ότι τα συστήματα απονομής δικαιοσύνης είναι αποτελεσματικά και να δημιουργείται ένα πιο ευνοϊκό περιβάλλον για τις επιχειρηματικές δραστηριότητες και τις επενδύσεις.**

Ο οικονομικός αντίκτυπος των πλήρως λειτουργικών συστημάτων απονομής δικαιοσύνης δικαιολογεί τις προσπάθειες αυτές. Ο ρόλος των αποτελεσματικών συστημάτων απονομής δικαιοσύνης στην εδραίωση της εμπιστοσύνης σε ολόκληρο τον επιχειρηματικό κύκλο είναι βασικός. Η ύπαρξη συστημάτων απονομής δικαιοσύνης που εγγυώνται την εφαρμογή των δικαιωμάτων αποφέρει πολλά οφέλη. Οι πιστωτές είναι πιθανότερο να δανείζουν. Οι εταιρείες αποθαρρύνονται από την υιοθέτηση καιροσκοπικής συμπεριφοράς. Το κόστος των συναλλαγών μειώνεται. Οι καινοτόμες επιχειρήσεις, οι οποίες συχνά βασίζονται σε άυλα στοιχεία ενεργητικού, όπως τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας (ΔΔΙ), είναι πιθανότερο να πραγματοποιούν επενδύσεις.

Για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ), η σημασία της ύπαρξης εθνικών συστημάτων απονομής δικαιοσύνης καταδείχθηκε με μια

- εκσυγχρονισμό και απλούστευση των κανόνων δικονομίας·
- μεταρρύθμιση του δικαστικού συμβουλίου·
- μεταρρύθμιση του δικαστικού και του δικηγορικού λειτουργήματος·
- μεταρρύθμιση της νομικής συνδρομής·
- βελτίωση της εκτέλεσης των αποφάσεων·
- προαγωγή της τυχαίας κατανομής των υποθέσεων·
- εκσυγχρονισμό της διαδικασίας διαχείρισης και διαφάνεια των διαδικασιών στο δικαστήριο·
- προώθηση της χρήσης νέων τεχνολογιών της πληροφορίας· και
- προώθηση της ανάπτυξης μεθόδων εναλλακτικής επίλυσης διαφορών.

έρευνα που διεξήχθη το 2015¹⁹ σε σχεδόν 9 000 ευρωπαϊκές ΜΜΕ και αφορούσε την καινοτομία και τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας.

Η έρευνα κατέδειξε ιδίως ότι το κόστος και η υπερβολική διάρκεια των δικαστικών διαδικασιών συγκαταλέγονταν στους βασικούς λόγους για τη μη κίνηση δικαστικών διαδικασιών από ΜΜΕ σε περιπτώσεις προσβολής δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας.

Ο θετικός αντίκτυπος της ορθής λειτουργίας των εθνικών συστημάτων απονομής δικαιοσύνης στην οικονομία υπογραμμίζεται σε βιβλιογραφία και έρευνες²⁰. Σε αυτά περιλαμβάνονται εκδόσεις από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο²¹, την Ευρωπαϊκή Κεντρική

¹⁹ Γραφείο διανοητικής ιδιοκτησίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EUIPO), «Intellectual Property (IP) SME Scoreboard 2016» (Πίνακας αποτελεσμάτων των ΜΜΕ στον τομέα της διανοητικής ιδιοκτησίας το 2016).

²⁰ Οι *Alves Ribeiro Correia/Antas Videira*, «Troika's Portuguese Ministry of Justice Experiment: An Empirical Study on the Success Story of the Civil Enforcement Actions», στο *International Journal for Court Administration*, τόμ. 7, αριθ. 1, Ιούλιος 2015, βεβαιώνουν την επιτυχία των μεταρρυθμίσεων που σχεδιάστηκαν στην Πορτογαλία.

²¹ ΔΝΤ, «Fostering Growth in Europe Now», 18 Ιουνίου 2012.

Τράπεζα²², τον ΟΟΣΑ²³, το Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ²⁴ και την Παγκόσμια Τράπεζα²⁵. Για παράδειγμα, μια έρευνα του 2015 για τη μεταρρύθμιση του συστήματος αστικής δικαιοσύνης της Πορτογαλίας έδειξε ότι η διάρκεια των δικαστικών διαδικασιών μειώθηκε κατά το ένα τρίτο και πλέον λόγω μεταρρυθμίσεων που θεσπίστηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος οικονομικής προσαρμογής²⁶.

Επίσης, υπάρχουν στοιχεία που αποδεικνύουν ότι η ύπαρξη αποτελεσματικού συστήματος απονομής δικαιοσύνης ενθαρρύνει την πραγματοποίηση επενδύσεων σε μια συγκεκριμένη χώρα²⁷. Από τις έρευνες προκύπτει ότι υπάρχει θετική συσχέτιση μεταξύ του μεγέθους της εταιρείας και των αποτελεσματικών συστημάτων απονομής δικαιοσύνης. Αντιθέτως, όταν υπάρχουν ελλείψεις στη λειτουργία της δικαιοσύνης παρατηρείται εξασθένιση των κινήτρων για την πραγματοποίηση επενδύσεων και προσλήψεων²⁸.

Η αποτελεσματική καταπολέμηση της διαφθοράς είναι εξίσου σημαντική για τη δημιουργία φιλικού προς τις επιχειρήσεις περιβάλλοντος.

Τέλος, η εμπιστοσύνη στα συστήματα απονομής δικαιοσύνης που λειτουργούν εύρυθμα συμβάλλει σε στόχους όπως η επιχειρηματικότητα. Αντίθετα, οι ελλείψεις των συστημάτων απονομής δικαιοσύνης συνεπάγονται υψηλότερο κόστος δανεισμού²⁹.

---

²⁹ Έκθεση ανά χώρα αριθ. 13/299 του ΔΝΤ.

---

²² ΕΚΤ, «Adjustment and growth in the euro area», 16 Μαΐου 2013· διατίθεται στη διεύθυνση:

<http://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2013/html/sp130516.en.html>.

²³ Βλ. π.χ. «What makes civil justice effective?», OECD Economics Department Policy Notes, αριθ. 18 Ιουνίου 2013 και «The Economics of Civil Justice: New Cross-Country Data and Empirics», OECD Economics Department Working Papers, αριθ. 1060.

²⁴ Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ, «Έκθεση παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας για την περίοδο 2013-2014», που διατίθεται στη διεύθυνση:

http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2013-14.pdf.

²⁵ Παγκόσμια Τράπεζα, «Doing Business 2014» (Επιχειρηματική δραστηριότητα 2014)· διατίθεται στη διεύθυνση:

<http://www.doingbusiness.org/~media/WBG/DoingBusiness/Documents/Annual-Reports/English/DB14-Full-Report.pdf>.

²⁶ *Alves Ribeiro Correia/Antas Videira* (2015), ό.π.

²⁷ Βλ. έκθεση ανά χώρα αριθ. 13/299 του ΔΝΤ.

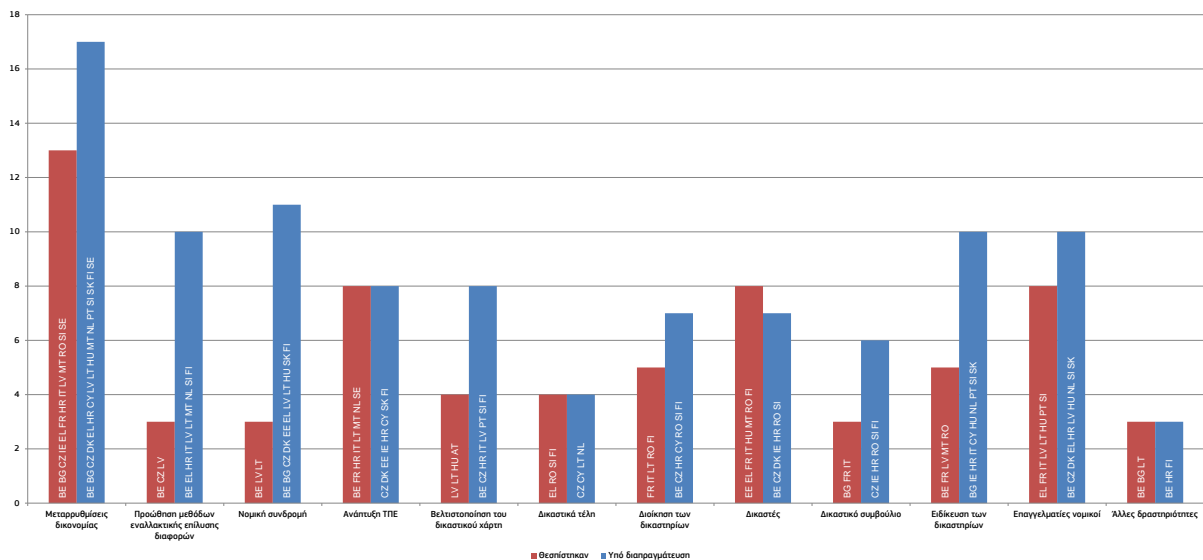
²⁸ Βλ. το έγγραφο εργασίας αριθ. 1303 της Τράπεζας της Ισπανίας· το έγγραφο εργασίας αριθ. 898 της Τράπεζας της Ιταλίας· και την έκθεση ανά χώρα αριθ. 13/299 του ΔΝΤ.

4. ΔΙΑΣΤΑΥΡΟΥΜΕΝΗ ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΟΔΟΥ ΟΣΩΝ ΑΦΟΡΑ ΤΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ

Οι εκθέσεις ανά χώρα στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου 2017 καταδεικνύουν ότι ορισμένα κράτη μέλη εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν ιδιαίτερες προκλήσεις όσον αφορά την

αποτελεσματικότητα των συστημάτων απονομής δικαιοσύνης. Κατά το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο 2017, το Συμβούλιο της ΕΕ, κατόπιν πρότασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, απηύθυνε ειδικές ανά χώρα συστάσεις στην Κροατία, την Κύπρο, την Ιταλία, την Πορτογαλία και τη Σλοβακία ώστε να καταστήσουν πιο αποτελεσματικά τα συστήματα απονομής δικαιοσύνης τους.

Σχήμα 11 – Χαρτογράφηση των μεταρρυθμίσεων στον τομέα της δικαιοσύνης στην ΕΕ (μέτρα που θεσπίστηκαν και πρωτοβουλίες υπό διαπραγμάτευση)

Πηγή: Πίνακας αποτελεσμάτων της ΕΕ στον τομέα της δικαιοσύνης 2017

Από τη διασταυρούμενη εξέταση προκύπτει ότι ορισμένα κράτη μέλη στηρίζουν τις μεταρρυθμίσεις στον τομέα της δικαιοσύνης μέσω των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων (ΕΔΕΤ). Για την περίοδο προγραμματισμού 2014-2020, η ΕΕ παρέχει 4,2 δισ. EUR προς στήριξη της αύξησης της θεσμικής επάρκειας των δημόσιων διοικήσεων, συμπεριλαμβανομένης της μεταρρύθμισης του συστήματος απονομής δικαιοσύνης, μέσω των ΕΔΕΤ. Στα έγγραφα προγραμματισμού τους, 14 κράτη μέλη³⁰ προσδιόρισαν τη δικαιοσύνη ως τομέα που πρόκειται να λάβει στήριξη από τα ΕΔΕΤ.

Η Επιτροπή τονίζει τη σπουδαιότητα της υιοθέτησης μιας προσέγγισης

προσανατολισμένης στα αποτελέσματα κατά την υλοποίηση των ταμείων: την ίδια προσέγγιση απαιτεί επίσης ο κανονισμός για τα ΕΔΕΤ³¹. Η Επιτροπή εξετάζει με τα κράτη μέλη τους βέλτιστους τρόπους εκτίμησης και αξιολόγησης του αντικτύπου των ΕΔΕΤ στα οικεία συστήματα απονομής δικαιοσύνης.

Η Επιτροπή στηρίζει περαιτέρω τις μεταρρυθμίσεις στο τομέα της δικαιοσύνης παρέχοντας τεχνική στήριξη, καθώς και μέσω της Υπηρεσίας Στήριξης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων (SRSS) που διαθέτει. Αυτό γίνεται σε συνδυασμό αφενός με τα προγράμματα οικονομικής προσαρμογής, κυρίως στην Κύπρο και την Ελλάδα, και αφετέρου με τον μηχανισμό συνεργασίας και ελέγχου στη Βουλγαρία και τη Ρουμανία.

³⁰ Βουλγαρία, Τσεχική Δημοκρατία, Ελλάδα, Ισπανία (μόνο ΕΤΠΑ), Κροατία, Ιταλία, Λετονία, Λιθουανία, Μάλτα, Πολωνία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σλοβακία και Σλοβενία.

³¹ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 της 20.12.2013.

Τα κράτη μέλη εφαρμόζουν καινοτόμα εργαλεία και πρακτικές για την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των συστημάτων απονομής δικαιοσύνης τους. Ως παραδείγματα μπορούν να αναφερθούν τα ακόλουθα.

1) Επικοινωνιακός κόμβος για τη διανομή των εγγράφων των δικαστηρίων στη Σλοβενία (EVIP)³². Ο εν λόγω κόμβος λειτουργεί ως κεντρικό μητρώο εγγράφων των δικαστηρίων σε όλο το φάσμα του συστήματος απονομής δικαιοσύνης της Σλοβενίας. Ο κόμβος περιόρισε σημαντικά τον χρόνο που απαιτείται για την κατάρτιση και την αποστολή των εγγράφων των δικαστηρίων και αυτό με τη σειρά του συνέβαλε στη μείωση της διάρκειας των δικαστικών διαδικασιών. Επίσης, το προσωπικό των δικαστηρίων απαλλάχθηκε από τις διοικητικές εργασίες που αφορούν την εκτύπωση, την τοποθέτηση σε φακέλους και την αποστολή, με αποτέλεσμα τα μέλη του προσωπικού να διαθέτουν περισσότερο χρόνο για να αφοσιωθούν σε ουσιαστικές εργασίες.

2) Ανοιχτή πρόσβαση στη νομολογία στη Ρουμανία. Το Υπουργείο Δικαιοσύνης και τα δικαστήρια δημοσιοποιούν τις πληροφορίες που χρειάζονται οι διάδικοι για να παρακολουθούν τις υποθέσεις τους στα δικαστήρια (τα ονόματα των διαδίκων, τις ημερομηνίες συνεδριάσεων, το αντικείμενο της υπόθεσης και την απόφαση συνοπτικά). Το 2015, το ίδρυμα του ινστιτούτου νομικών πληροφοριών της Ρουμανίας (ίδρυμα RoLII) εγκαινίασε μια νέα διαδικτυακή πύλη που παρέχει πρόσβαση του κοινού στο πλήρες κείμενο όλων των δικαστικών αποφάσεων, σε όλους τους

βαθμούς. Καλύπτει όλα τα στάδια της διαδικασίας, συμπεριλαμβανομένων αυτών που επιδέχονται προσφυγή, τηρώντας το δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής ζωής.

3) Διαδικτυακή πύλη ηλεκτρονικών υπηρεσιών δικαστηρίων στη Λετονία. Για τη βελτίωση της πληροφόρησης του κοινού και των επιχειρήσεων σχετικά με τις υπηρεσίες των δικαστηρίων, η διαδικτυακή πύλη των εθνικών δικαστηρίων (<https://manas.tiesas.lv/eTiesas/>) παρέχει πλέον μια πιο φιλική προς τον χρήστη διεπαφή με ηλεκτρονικές υπηρεσίες και επικαιροποιημένες πληροφορίες για τα δικαστήρια. Στις βελτιώσεις περιλαμβάνονται:

- πλατφόρμα για την κατάθεση δικογράφων μέσω διαδικτύου·
- επιγραμμική συμπλήρωση και υποβολή εντύπων·
- επιγραμμική παρακολούθηση της πορείας της διαδικασίας ενώπιον του δικαστηρίου·
- ηλεκτρονικές ειδοποιήσεις· και
- ημερολόγιο όπου παρουσιάζεται η διαθεσιμότητα δικηγόρων και εισαγγελέων.

Στο σύνολό τους, τα εν λόγω εργαλεία δίνουν τη δυνατότητα στο δικαστικό σύστημα να μειώσει τον αριθμό των εκκρεμών υποθέσεων και να παρέχει ταχύτερη εκδίκαση, συμπεριλαμβανομένης της ομαλότερης διεκπεραίωσης διασυνοριακών διαδικασιών.

Ημερομηνία: 9.11.2017

---

³² [Quality of Public Administration – A Toolbox for Practitioners](#) (Ποιότητα της Δημόσιας Διοίκησης – Εργαλειοθήκη για τους επαγγελματίες), Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2017)

5. ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΠΗΓΕΣ

- Πίνακας αποτελεσμάτων της ΕΕ στον τομέα της δικαιοσύνης 2017 — Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, COM(2017) 167 final
http://ec.europa.eu/justice/effective-justice/scoreboard/index_en.htm
- Quality of Public Administration — A Toolbox for Practitioners (Ποιότητα της Δημόσιας Διοίκησης — Εργαλειοθήκη για τους επαγγελματίες), Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2017)
<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=8055>